

Uitspraak 201308219/1/R2

DATUM VAN UITSpraak	woensdag 12 maart 2014
TEGEN	de raad van de gemeente Apeldoorn
PROCEDURESOORT	Eerste aanleg - enkelvoudig
RECHTSGEBIED	Ruimtelijke-ordeningskamer - Bestemmingsplannen Gelderland

201308219/1/R2.

Datum uitspraak: 12 maart 2014

AFDELING
BESTUURSRECHTSPRAAK

Uitspraak in het geding tussen:

[appellant], wonend te Apeldoorn,

en

de raad van de gemeente Apeldoorn,
verweerder.

Procesverloop

Bij besluit van 11 juli 2013 heeft de raad het bestemmingsplan "Zuiderpark en omgeving" vastgesteld.

Tegen dit besluit heeft [appellant] beroep ingesteld.

De raad heeft een verweerschrift ingediend.

De zaak is door een meervoudige kamer van de Afdeling verwezen naar een enkelvoudige.

De Afdeling heeft de zaak ter zitting behandeld op 24 februari 2014, waar [appellant], in persoon, en bijgestaan door ir. A.J.W. Dros, en de raad vertegenwoordigd door A.A.J. Boogmans en P.A. Tiecken, werkzaam bij de gemeente, zijn gehoord.

Overwegingen

1. Bij de vaststelling van een bestemmingsplan heeft de raad beleidsvrijheid om bestemmingen aan te wijzen en regels te geven die de raad uit een oogpunt van een goede ruimtelijke ordening nodig acht. De Afdeling toetst deze beslissing terughoudend. Dit betekent dat de Afdeling aan de hand van de beroepsgronden beoordeelt of aanleiding bestaat voor het oordeel dat de raad zich niet in redelijkheid op het standpunt heeft kunnen stellen dat het plan strekt ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening. Voorts beoordeelt de Afdeling aan de hand van de beroepsgronden of het bestreden besluit anderszins is voorbereid of genomen in strijd met het recht.
2. Het bestemmingsplan voorziet onder meer in het ondergronds brengen (het verkabelen) van twee bestaande bovengrondse hoogspanningsverbindingen in het Zuiderpark. In het noordelijk deel van het park is uitsluitend voorzien in de aanleg van de ondergrondse verbinding. In het zuidelijk deel van het park is voorzien in de aanleg van de ondergrondse verbinding en zijn de bestaande bovengrondse hoogspanningsverbindingen ook als zodanig bestemd. De reden hiervoor is dat ten tijde van de vaststelling van het plan de financiering van het verkabelen van het gehele traject door het Zuiderpark niet was verzekerd. De raad heeft in het zuidelijk deel wel voorzien in het ondergronds brengen van de hoogspanningsverbinding, omdat hij de uitvoering daarvan, zodra financiële middelen daarvoor beschikbaar komen, wil kunnen realiseren.
3. [appellant] heeft ter zitting de beroepsgronden ingetrokken die betrekking hebben op het plandeel met de dubbelbestemming "Leiding - Hoogspanning" voor de ondergrondse hoogspanningsverbinding.

4. [appellant] vindt het bezwaarlijk dat het bestemmingsplan voorziet in de handhaving van de bovengrondse hoogspanningsverbinding in het zuidelijk deel. Hij voert daartoe onder meer aan dat de planregeling voor de bovengrondse hoogspanningsverbinding voorziet in de oprichting van opstijppunten op korte afstand van (woon)bebouwing.

4.1. Ten tijde van de vaststelling van het plan ging de raad ervan uit dat de aan te leggen ondergrondse hoogspanningsverbinding in het zuidelijk deel via opstijppunten zou worden verbonden met de bestaande bovengrondse hoogspanningsverbinding. Hoewel de plaatsen waar deze opstijppunten zouden worden opgericht globaal bekend waren heeft de raad, aldus de zienswijzenota, met het oog op het behoud van een maximale flexibiliteit ervoor gekozen de locaties niet in het plan vast te leggen.

4.2. Aan de bestaande bovengrondse hoogspanningsverbindingen in het zuidelijk deel is de dubbelbestemming "Leiding - Hoogspanningsverbinding" toegekend.

Ingevolge artikel 11.1 van de planregels zijn gronden met deze bestemming, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor een bovengrondse hoogspanningsverbinding.

Ingevolge artikel 11.2 mogen op de gronden als bedoeld in artikel 11.1, in afwijking van de andere aldaar voorkomende bestemming(en), uitsluitend bouwwerken ten dienste van de hoogspanningsverbinding worden gebouwd, waaronder in ieder geval begrepen hoogspanningsmasten, bouwwerken ten behoeve van de opgeleiding van hoogspanningskabels en terreinafscheidingen.

4.3. In de zienswijzenota staat dat een opstijppunt een juk heeft van 22 meter breed dat de kabels ondersteunt in de opgeleiding van een ondergrondse hoogspanningsverbinding naar een hoogspanningsmast. De planregeling voorziet erin dat deze bouwwerken op elke plaats binnen de plandelen voor de bovengrondse hoogspanningsverbindingen zijn toegestaan. Deze plandelen zijn gesitueerd in een park op korte afstand van enkele tuinen, woningen, gebouwen en terreinen met een maatschappelijke functie. Gelet op de ruimtelijke uitstraling van deze bouwwerken en gelet op de kenmerken van de omgeving waarin deze kunnen worden opgericht is de Afdeling van oordeel dat de raad niet zonder nadere motivering waarom bouwwerken van deze omvang op korte afstand van woon- en maatschappelijke functies ruimtelijk aanvaardbaar zijn, in deze regeling kon voorzien.

Het betoog slaagt.

5. Uit het voorgaande volgt dat het bestreden besluit voor zover dat ziet op de vaststelling van de plandelen met de bestemming "Leiding - Hoogspanningsverbinding" is genomen in strijd met artikel 3:46 van de Algemene wet bestuursrecht. Het beroep is gegrond, zodat het bestreden besluit in zoverre dient te worden vernietigd.

6. De Afdeling ziet af van een verdere bespreking van het beroep omdat met de vernietiging van de desbetreffende plandelen het geschil definitief is beslecht. De raad heeft in het verweerschrift en ter zitting gesteld dat inmiddels is voorzien in financiering en aanbesteding van het verkabelen van het gehele tracé. Het plan behoeft dan ook nadat de desbetreffende plandelen zijn vernietigd niet gerepareerd te worden, omdat thans zeker is dat de bovengrondse hoogspanningsverbindingen niet zullen worden gehandhaafd.

7. Uit oogpunt van rechtszekerheid en gelet op artikel 1.2.3 van het Besluit ruimtelijke ordening, ziet de Afdeling aanleiding de raad op te dragen het hierna in de beslissing nader aangeduide onderdeel van deze uitspraak binnen vier weken na verzending van de uitspraak te verwerken in het elektronisch vastgestelde plan dat te raadplegen is op de landelijke voorziening, www.ruimtelijkeplannen.nl.

8. De raad dient ten aanzien van [appellant] op na te melden wijze tot vergoeding van de proceskosten te worden veroordeeld. Voor het door [appellant] op eigen naam ingediende beroepschrift kan geen vergoeding worden toegekend, ook niet als dit beroepschrift, zoals [appellant] stelt, door of met de hulp van een advocaat is opgesteld. Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen (uitspraak van 22 augustus 2012 in zaak nr. [201110776/1/A2](#)) wordt ingevolge artikel 1, aanhef en onder a, van het Besluit proceskosten bestuursrecht, gelezen in samenhang met de Bijlage bij dat Besluit, slechts een vergoeding toegekend voor verrichte proceshandelingen. Het opstellen van een beroepschrift vormt als zodanig geen proceshandeling.

Beslissing

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State:

I. verklaart het beroep van [appellant] gegrond;

II. vernietigt het besluit van de raad van de gemeente Apeldoorn van 11 juli 2013, tot vaststelling van het bestemmingsplan "Zuiderpark en omgeving", voor zover het betreft de plandelen met de dubbelbestemming "Leiding - Hoogspanningsverbinding";

III. draagt de raad van de gemeente Apeldoorn op om binnen vier weken na verzending van deze uitspraak ervoor zorg te dragen dat het hiervoor vermelde onderdeel wordt verwerkt in het elektronisch vastgestelde plan dat te raadplegen is op de landelijke voorziening, www.ruimtelijkeplannen.nl;

IV. veroordeelt de raad van de gemeente Apeldoorn tot vergoeding van bij [appellant] in verband met de behandeling van het beroep opgekomen proceskosten tot een bedrag van € 181,50 (zegge: honderdeenentachtig euro en vijftig cent);

V. gelast dat de raad van de gemeente Apeldoorn aan [appellant] het door hem voor de behandeling van het beroep betaalde griffierecht ten bedrage van € 160,00 (zegge: honderdzestig euro) vergoedt.

Aldus vastgesteld door mr. J.A. Hagen, lid van de enkelvoudige kamer, in tegenwoordigheid van mr. J. Verbeek, ambtenaar van staat.

w.g. Hagen w.g. Verbeek
lid van de enkelvoudige kamer ambtenaar van staat

Uitgesproken in het openbaar op 12 maart 2014

388.

Raadsbesluit

Nr. 84-2013

De raad der gemeente Apeldoorn,

overwegende dat, overeenkomstig het bepaalde in artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro), het ontwerp van bestemmingsplan Zuiderpark en omgeving als vervat in de bestandenset met planidentificatie NL.IMRO.0200.bp1135-ont1 met ingang van 11 april 2013 gedurende zes weken voor een ieder langs elektronische weg beschikbaar is gesteld en raadpleegbaar gemaakt en tevens een volledige verbeelding op papier ter inzage heeft gelegen;

gelezen het raadsvoorstel van 8 juli 2013, nr. 84-2013, met bijbehorende Nota zienswijzen en ambtshalve wijzigingen waarin wordt voorgesteld aan één zienswijze niet tegemoet te komen en aan de overige zienswijzen gedeeltelijk tegemoet te komen, terwijl voorts enige ambtshalve wijzigingen worden voorgesteld;

overwegende voorts dat hij de in dat voorstel (en de daarmee één geheel vormende Nota zienswijzen en ambtshalve wijzigingen) vervatte overwegingen tot de zijne maakt en dat die als zodanig geacht moeten worden hier woordelijk te zijn overgenomen;

overwegende dat het niet noodzakelijk is een exploitatieplan vast te stellen omdat er geen verhaalbare kosten van grondexploitatie als bedoeld in artikel 6.13 Wro zijn en er geen sprake is van een bouwplan als bedoeld in artikel 6.2.1 Bro;

overwegende dat bij de vaststelling gebruik is gemaakt van de ondergrond met de bestandsnaam o_NL.IMRO.0200.bp1135-vas1.dgn;

overwegende dat:

- het bestemmingsplan gewijzigd wordt vastgesteld anders dan naar aanleiding van een zienswijze van gedeputeerde staten of de inspecteur, waardoor het besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan op grond van artikel 3.8, lid 4, van de Wet ruimtelijke ordening zes weken na de vaststelling bekendgemaakt moet worden;
- het bestemmingsplan en de wijziging(en) geen betrekking hebben op nationale en/of provinciale belangen;
- het Rijk op voorhand instemt met het eerder bekend maken van het besluit wanneer de wijzigingen geen betrekking hebben op nationale belangen;
- gedeputeerde staten op voorhand instemmen met het eerder bekend maken van het besluit wanneer daarbij geen provinciale belangen aan de orde zijn;
- het daarom is toegestaan het besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan eerder bekend te maken dan zes weken na de vaststelling;

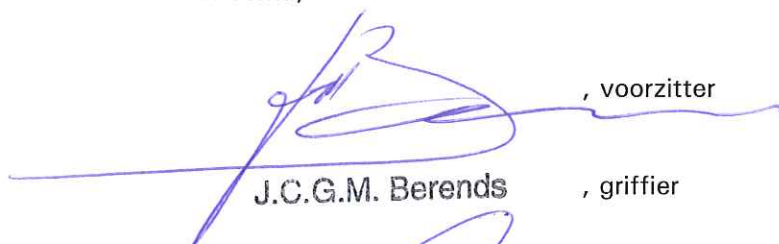
gelet op de bepalingen van de Wet ruimtelijke ordening;

besluit:

1. Aan één zienswijze niet tegemoet te komen en aan de overige zienswijzen gedeeltelijk tegemoet te komen.
2. Enkele ambtshalve wijzigingen in het plan aan te brengen.
3. Bestemmingsplan Zuiderpark en omgeving, als vervat in de bestandenset met planidentificatie NL.IMRO.0200.bp1135-vas1, met de daarbij behorende toelichting, langs elektronische weg en in analoge vorm gewijzigd vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 11 juli 2013

De raad voornoemd,

 , voorzitter

J.C.G.M. Berends , griffier

drs. A. Oudbier

Raadsvoorstel

Raadsvergadering
11 juli 2013

Onderwerp
vaststelling bestemmingsplan Zuiderpark en
omgeving

Voorstel nr
84-2013

Datum
08-07-2013

Portefeuille
N.T. Stukker

Aan de gemeenteraad

Voorstel

1. Met betrekking tot de zienswijzen die tegen het ontwerp van dit bestemmingsplan naar voren zijn gebracht, besluiten om aan één zienswijze niet tegemoet te komen en aan de overige zienswijzen gedeeltelijk tegemoet te komen, zoals in de bijgevoegde Nota zienswijzen en ambtshalve wijzigingen is aangegeven.
2. De ambtshalve wijzigingen die in de Nota zienswijzen en ambtshalve wijzigingen zijn beschreven, in het bestemmingsplan aanbrengen.
3. Het bestemmingsplan Zuiderpark en omgeving als vervat in de bestandenset met planidentificatie NL.IMRO.0200.bp1135-vas1, dat betrekking heeft op het Zuiderpark met de bestaande bebouwingsrand, langs elektronische weg en in analoge vorm gewijzigd vaststellen overeenkomstig het bijgevoegde conceptbesluit.
4. Geen exploitatieplan vaststellen.

Toelichting

1. Aanleiding

Het ontwerpbestemmingsplan Zuiderpark en omgeving heeft ter inzage gelegen. Het is nu zover dat de gemeenteraad een besluit omtrent de vaststelling van het bestemmingsplan kan nemen.

2. Achtergrond

Bestemmingsplan Zuiderpark en omgeving is nu overwegend een beheergericht bestemmingsplan: het doel van het bestemmingsplan is om de geldende bestemmingsplannen te vervangen door een actuele regeling. De aanwezige bebouwing en functies zijn positief bestemd: dok Zuid, kerk, begraafplaats, buurthuis Maasstraat, de aanwezige woningen en het park. De enige nieuwe ontwikkeling die is opgenomen is het (geheel of gedeeltelijk) ondergronds brengen van de hoogspanningslijnen voor het deel dat in het plangebied van dit bestemmingsplan ligt. (NB: het deel tussen het onderstation aan de Talingweg en de noordrand van het Zuiderpark en onder de Marchantstraat is al -zij het niet expliciet- mogelijk gemaakt door het geldende bestemmingsplan Stadsdeel Zuid-Midden.) Om financiële redenen is de grootschalige renovatie van het park geschrapt. Het

bestemmingsplan maakt het wel mogelijk de Kayersbeek weer bovengronds te brengen, een project vanuit Waterplan en Groene Mal.

3. (Beleids)Inhoud voorstel

Het bestemmingsplan voorziet in een actuele overwegend beheergerichte juridisch-planologische regeling voor dit gebied. De enige ontwikkeling die het mogelijk maakt is het (geheel of gedeeltelijk) ondergronds brengen van de hoogspanningslijnen. Voorgesteld wordt het bestemmingsplan gewijzigd vast te stellen.

4. Beoogd resultaat

Een actueel digitaal vastgesteld bestemmingsplan. Daarmee wordt de actuele beheerregeling vastgelegd en kan de beoogde ontwikkeling worden gerealiseerd.

5. Financiële paragraaf

Het is niet noodzakelijk een exploitatieplan vast te stellen omdat er geen verhaalbare kosten van grondexploitatie als bedoeld in artikel 6.13 Wro zijn en er geen sprake is van een bouwplan als bedoeld in artikel 6.2.1 Bro.

In 2012 heeft uw raad besloten geen woningen meer te bouwen in het Zuiderpark en het resterende budget van het project te reserveren voor het ondergronds brengen van de hoogspanningslijnen. Daardoor is er geen budget meer beschikbaar voor de grootschalige herinrichting van het bestaande park. De exploitatie van het project Zuid en Park is inmiddels gesloten. De grond onder de gesloopte schoolgebouwen is gemeentelijk eigendom. Nu hier geen woningen meer gebouwd zullen worden, krijgt de grond de bestemming Groen en wordt onderdeel van het park.

Er resteert een gemeentelijk budget van € 3.8 miljoen voor het ondergronds brengen van de hoogspanningslijnen. Dit bedrag is voor dat doel gereserveerd. Daarnaast hebben de woningbouwcorporatie en de provincie Gelderland hun toegezegde bijdragen van € 2.5 miljoen respectievelijk € 1.5 miljoen eind 2012 en begin 2013 opnieuw bestuurlijk bestendigd. Hiermee is er € 7.8 miljoen beschikbaar voor het ondergronds brengen van de twee 150 kV hoogspanningslijnen. Op basis van gemeentelijke ramingen voor het deel van de werkzaamheden dat de gemeente zal uitvoeren én de ramingen van netbeheerder Tennet is vastgesteld dat dat bedrag in ieder geval voldoende is voor het ondergronds brengen van de hoogspanningslijnen vanaf het onderstation aan de Talingweg tot voor iedere lijn een punt ten zuiden van dok Zuid.

Op 16 april 2013 heeft de minister van Economische Zaken een voorstel naar de Tweede Kamer gestuurd voor een verkabelingsprogramma en uitkoopregeling. Het verkabelingsprogramma voorziet in een rijksbijdrage van 75% van de kosten van het ondergronds brengen van hoogspanningslijnen. Bedoeling is dat het verkabelingsprogramma in 2017 start en in 15 jaar afgerond is. Wanneer deze bijdrageregeling wordt ingevoerd ontstaat zicht op een substantiële bijdrage van het Rijk waardoor het ondergronds brengen van de hoogspanningslijnen ook in het zuidelijke deel op termijn tot de mogelijkheden zal behoren. Ondertussen worden mogelijkheden onderzocht en besproken om op basis van dit voorstel voorfinanciering te verkrijgen.

6. Betrokkenen/draagvlak

Er zijn 15 zienswijzen naar voren gebracht. In de bijgevoegde Nota zienswijzen en ambtshalve wijzigingen hebben wij deze samengevat en beoordeeld. Het overgrote deel van de zienswijzen gaat over de keuze om niet het volledige hoogspanningstracé van onderstation Talingweg tot zuidelijk van de Zwaanspreng ondergronds te brengen maar het verkorte tracé tot in ieder geval een punt ten zuiden van dok Zuid. Het bestemmingsplan maakt het mogelijk het deel van het verkorte ondergrondse tracé dat in het plangebied ligt

aan te leggen samen met het handhaven het resterende bovengrondse deel, maar ook het aanleggen van het ondergrondse tracé door het hele plangebied waarna in het hele plangebied de bovengrondse hoogspanningskabels en de masten verdwijnen. De zienswijzenindieners vinden dat het bestemmingsplan hierdoor onvoldoende zekerheid biedt over hoogspanningstracé en de plaats van eventuele opstijgpunten. Zij zijn bang dat het zuidelijke deel niet meer ondergronds gebracht zal worden als eerst het verkorte tracé wordt aangelegd. Wij stellen u voor aan één zienswijze niet tegemoet te komen, aan één zienswijze tegemoet te komen door aan de bestemming Groen voor het betreffende ontsluitingsplan de aanduiding 'ontsluiting' toe te voegen en aan de zienswijzen over het niet volledig ondergronds brengen van de hoogspanningslijnen gedeeltelijk tegemoet te komen door wijzigingsbevoegdheden toe te voegen aan de bestemmingen Leiding - Hoogspanning en Leiding - Hoogspanningsverbinding en de toelichting op enkele punten aan te passen. Tot slot stellen wij u voor twee ambtshalve wijzigingen in het plan aan te brengen, waarmee de bestemming Leiding - Hoogspanning iets wordt uitgebreid en de vijver in het noorden van het park de bestemming Water krijgt. Voor de motivering van dit voorstel verwijzen wij u naar de Nota zienswijzen en ambtshalve wijzigingen.

7. Gevolgde en nog te volgen procedure

Na een informatiebijeenkomst heeft in mei/juni 2006 het voorontwerp van dit bestemmingsplan ter inzage gelegen. In juni/juli 2008 is het ontwerpbestemmingsplan, een bestemmingsplan op basis van de (oude) WRO, ter inzage gelegd. Sinds 2009 is geld bij elkaar gebracht voor het ondergronds brengen van de hoogspanningslijnen door Zuid en is gestart met de (technische) uitwerking van het ondergrondse tracé. Eind 2012 is, in het kader van de Zomernota en de vaststelling van het Woningbouwprogramma, besloten in te zetten op het verkorte ondergrondse tracé voor de hoogspanningslijnen en is besloten om de circa 140 grondgebonden woningen aan de zuidostrand van het Zuiderpark uit het woningbouwprogramma te schrappen. Dit leidde tot grote aanpassingen in het bestemmingsplan en bovendien was sinds de terinzagelegging van het WRO-ontwerpbestemmingsplan veel tijd verstreken. Daarom heeft ons college besloten het bestemmingsplan opnieuw ter inzage te leggen, nu als ontwerp op basis van de (nieuwe) Wro.

Het ontwerp van bovengenoemd plan is met ingang van 11 april 2013 gedurende zes weken voor een ieder langs elektronische weg beschikbaar gesteld en raadpleegbaar gemaakt; ook heeft een volledige verbeelding op papier ter inzage gelegen. Op 14 mei is een drukbezochte informatieavond gehouden, waar informatie over het bestemmingsplan én over het ondergronds brengen van de hoogspanningslijnen is gegeven.

Na vaststelling wordt het bestemmingsplan opnieuw ter inzage gelegd. Tijdens deze terinzagelegging kunnen belanghebbenden die tijdig zienswijzen hebben ingediend, beroep

instellen.

Het bestemmingsplan wordt gewijzigd vastgesteld, anders dan naar aanleiding van een zienswijze van gedeputeerde staten of de inspecteur. Artikel 3.8, lid 4, van de Wet ruimtelijke ordening bepaalt dat in dat geval het besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan zes weken na de vaststelling bekendgemaakt moet worden, in plaats van binnen twee weken. De minister van Infrastructuur en Milieu heeft bepaald dat gemeenten het besluit eerder bekend mogen maken wanneer de wijzigingen geen betrekking hebben op nationale belangen. Gedeputeerde staten van Gelderland hebben bekend gemaakt dat zij op voorhand instemmen met het eerder bekend maken van het besluit wanneer daarbij geen provinciale belangen aan de orde zijn. Het onderhavige bestemmingsplan en de voorgestelde wijzigingen hebben geen betrekking op nationale en/of provinciale belangen. Daarom kan het besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan eerder bekend worden gemaakt dan zes weken na de vaststelling.

Burgemeester en wethouders van Apeldoorn,
de secretaris

Drs. Mr. C.M. Sjerps

de burgemeester,

J.C.G.M. Berends

Nota zienswijzen en ambtshalve wijzigingen

behorende bij het voorstel van burgemeester en wethouders tot vaststelling van bestemmingsplan Zuiderpark en omgeving

1 Inleiding

- a. Het ontwerp van bovengenoemd bestemmingsplan heeft met ingang van 11 april 2013 gedurende zes weken voor een ieder ter inzage gelegen.
- b. Tegen het ontwerp zijn 15 zienswijzen ingediend. De zienswijzen zijn tijdig ontvangen en zijn ontvankelijk.
- c. De indieners zijn in de gelegenheid gesteld hun zienswijzen voor leden van de gemeenteraad mondeling toe te lichten op 30 mei 2013. Van die gelegenheid is gebruik gemaakt.
- d. In paragraaf 2 van deze nota is de communicatie met betrokkenen beschreven.
- e. In paragraaf 3 worden de zienswijzen beoordeeld.
- f. Het plan is ambtshalve gewijzigd. In paragraaf 3 van deze nota worden deze ambtshalve wijzigingen beschreven.

2 Communicatie

Na een informatiebijeenkomst heeft in mei/juni 2006 het voorontwerp van dit bestemmingsplan ter inzage gelegen. In juni/juli 2008 is het ontwerpbestemmingsplan, een bestemmingsplan op basis van de (oude) WRO, ter inzage gelegd. Sinds 2009 is geld bij elkaar gebracht voor het ondergronds brengen van de hoogspanningslijnen door Zuid en is gestart met de (technische) uitwerking van het ondergrondse tracé. Eind 2012 heeft de gemeenteraad, in het kader van de Zomernota en de vaststelling van het Woningbouwprogramma, besloten om in te zetten op het verkorte ondergrondse tracé voor de hoogspanningslijnen en om de circa 140 grondgebonden woningen aan de zuidoostrand van het Zuiderpark uit het woningbouwprogramma te schrappen. Dit leidde tot grote aanpassingen in het bestemmingsplan en bovendien was sinds de terinzagelegging van het WRO-ontwerp-bestemmingsplan veel tijd verstreken. Daarom is besloten het bestemmingsplan opnieuw ter inzage te leggen, nu als ontwerp op basis van de (nieuwe) Wro. Het ontwerp van het bestemmingsplan heeft in april/mei 2013 ter inzage gelegen. In een ruim gebied in en om het plangebied is aan meer dan 4.000 adressen een brief gestuurd met een beschrijving van het bestemmingsplan, een aankondiging van de terinzagelegging en een beschrijving van de wijze waarop op het bestemmingsplan gereageerd kon worden. Op 14 mei is een drukbezochte informatieavond gehouden over het bestemmingsplan en over de hoogspanning. Daarin is veel informatie gedeeld en zijn met veel omwonenden persoonlijke gesprekken gevoerd. Op 30 mei heeft tijdens In Gesprek met de Raad een hoorzitting plaatsgevonden waar twee zienswijzenindieners hun zienswijzen tegenover leden van de gemeenteraad hebben toegelicht. Conform de afspraak die in het kader van de afronding van het actualisatieprogramma voor bestemmingsplannen met het presidium is gemaakt, wordt voorafgaand aan de PMA waarin het ter vaststelling aangeboden bestemmingsplan wordt besproken, aan alle indieners van zienswijzen de Nota zienswijzen en ambtshalve wijzigingen toegezonden met daarbij het aanbod dat ie-

der die dat wenst een (ambtelijke) toelichting op de beantwoording van de zienswijzen kan krijgen.

3 Zienswijzen

De volgende zienswijzen zijn ontvangen.

3.1 Zienswijzen van:

[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]
[...]

Datum zienswijzen

De zienswijzen zijn allen tijdig ontvangen.

Wijze van samenvatten en behandelen zienswijzen

Van de vijftien naar voren gebrachte zienswijzen hebben er dertien betrekking op de hoogspanning. Sommige reclamanten hebben daarover een uitgebreide reactie gegeven waarbij ze op groot aantal deelonderwerpen zijn ingegaan, andere reclamanten hebben een korte reactie gegeven die over één of een beperkt aantal deelonderwerpen gaat. Omwille van de leesbaarheid en duidelijkheid hebben wij al deze reacties naar onderwerp gegroepeerd en gezamenlijk samengevat.

Inhoud van de zienswijzen

- a. Al vanaf 1996 streeft de gemeente naar een volledige verkabeling in Apeldoorn Zuid. De gemeente en haar partners hebben het budget dat nodig is voor het verkabelen van het volledige tracé in Zuid bij elkaar gebracht. Bij de vaststelling van de najaarsnota in 2012 bezuinigt de gemeente op dit budget en beslist zij slechts gedeeltelijk te verkabelen. Dit besluit is plotsklaps genomen terwijl de bewoners er al vier jaar vanuit gingen dat de kabels in Zuid volledig ondergronds zouden gaan. Het gedeeltelijk verkabelen is controversieel in de wijk. De gemeente neemt hiermee politieke besluiten op basis van financiële motieven.
- b. De aanleiding om nu te starten terwijl er onvoldoende geld is, is dat De Goede Woning een probleem heeft met ongeveer 126 woningen. Dat mag er niet toe leiden dat er voor half werk wordt gekozen. De kosten van verkabelen van het zuidelijke deel zijn substantieel lager dan die van het noordelijke deel. In het licht van legitimering van publieke investeringen ligt het meer voor de hand om het zuidelijke deel van het tracé eerst te verkabelen.
- c. Aanvankelijk stelde de gemeente het vreemd te vinden dat in nieuwe gevallen niet gebouwd mag worden in magneetveldzones maar dat bestaande situaties gehandhaafd mogen blijven. Na de bezuinigingsslag in 2012 bagatelliseert de gemeente die gezondheidseffecten. Er wordt niet of nauwelijks rekening gehouden met gezondheidsrisico's. De gemeente heeft zelf de bewoners over die risico's geïnformeerd. De verantwoordelijke wethouder stelt enerzijds dat Vogelbuurt en dok Zuid in een risico-

contour liggen en moeten worden veiliggesteld, en anderzijds dat er geen juridische noodzaak is het laatste stuk tot voorbij de Zwaanspreng te verkabelen. Deze straten liggen in dezelfde risicocontour en hebben daardoor dezelfde onveiligheid. Met dit bestemmingsplan blijft het gezondheidsrisico voor ongeveer evenveel woningen in de Rivierenbuurt bestaan.

- d. De gemeente kiest er voor om in de Vogelbuurt de kabels onder de wegen te leggen. Dit is een dure oplossing. In tijden van beperkte financiën is zo'n keuze niet te rechtvaardigen. Door een groenstrook in de verkaveling van de Vogelbuurt op te nemen kunnen de kabels eenvoudig ingegraven worden zonder dure aanpassingen in de wegen. Dit kan er toe leiden dat wel het hele tracé in Zuid verkabeld kan worden. Mocht dit er toe leiden dat De Goede Woning minder uitgeefbare grond heeft dan kan dat in de nabijheid gecompenseerd worden, bijvoorbeeld door een stuk van het Zuiderpark voor woningbouw te bestemmen. Deze opties moet de gemeente uitzoeken voordat zij het bestemmingsplan vaststelt.
- e. Het bestemmingsplan zit vol onzekerheden waardoor er geen sprake is van een zorgvuldige ruimtelijke ordening en een integrale afweging. In het bestemmingsplan wordt bij herhaling gesproken over de wens om tot volledige verkabeling in Apeldoorn Zuid te komen, hetzij direct hetzij in een later stadium. Het bestemmingsplan is zo opgesteld dat ook een volledige verkabeling mogelijk is. De onzekerheid over gedeeltelijke of volledige verkabeling blijft in het bestemmingsplan gehandhaafd.
Gedeeltelijke verkabeling vereist dat er in het Zuiderpark opstijppunten komen. De gemeente weet nog niet waar de opstijppunten komen en maakt dat daarom in het hele park mogelijk. Het bestemmingsplan biedt dus geen zekerheid over de locatie van de opstijppunten. Niet bekend is hoe de opstijppunten er uit gaan zien en hoe ze beveiligd worden. Het bestemmingsplan maakt het zelfs mogelijk om de opstijppunten binnen 60 meter van de bestaande woningen aan de Rijnstraat te realiseren. Ook is de constructie van de opstijppunten nog onbekend, terwijl de keuze daarvan invloed heeft op de magneetveldzone. Opstijppunten in een kinderrijk park zijn, waar ze ook komen, onaanvaardbaar vanwege de veiligheidsrisico's. Opstijppunten zullen afbreuk doen aan de groene long van Zuid, terwijl de beloofde verbetering van het park volledig is wegbezuinigd. Kwaliteit en toekomstwaarde van het park nemen af. Opstijppunten aan de zuidkant van dok Zuid zijn onwenselijk. Omdat er in dok Zuid drie scholen gevestigd zijn, komen en spelen veel kinderen op de plek waar de opstijppunten gepland zijn. In het gebied waar de opstijppunten gepland zijn, zijn een Edward Sturing court, een crossbaan, voetbalveldjes en hondenuitlaatplaatsen aanwezig. Daar ontstaat dan een onveilige situatie.
- f. De lengte van de verkabeling is met name afhankelijk van de herontwikkeling van de Vogelbuurt, de mogelijkheid tot inpassing van opstijppunten na de Zwaanspreng en de budgetten die het Rijk voor verkabeling van 150 kV hoogspanningstracés ter beschikking stelt. Deze onderwerpen zijn nu zeer actueel en moeten worden uitgewerkt en onderzocht. Met de vaststelling van het bestemmingsplan moet worden gewacht tot er meer duidelijkheid is over deze onderwerpen. Er is geen noodzaak het bestemmingsplan nu vast te stellen. Gemeente en De Goede Woning hebben recent nog aangegeven dat zij verwachten in 2014/2015 met de herstructurering van de Vogelbuurt te beginnen. Deze planning maakt het mogelijk meer tijd te nemen en zorgvuldig de keuzes uit het bestemmingsplan te onderbouwen.
- g. De gemeente moet de in het bestemmingsplan aangekondigde onderzoeken uitvoeren, daarbij de juiste onderzoeksmethodieken hanteren en de resultaten integreren in het bestemmingsplan. De gemeente stelt in het bestemmingsplan dat niet duidelijk is welke rekenmethodiek voor de magneetveldzone moet worden toegepast. Dat is niet correct omdat sinds 2009 als rekenmethodiek is voorgeschreven dat uitgegaan moet worden van 50% van de ontwerpbelasting. Daardoor is de magneetveldzone veel groter dan waar het bestemmingsplan vanuit gaat. Het bestemmingsplan geeft onzekerheid over de omvang van de magneetveldzone. Het KEMA-rapport dat bij het bestemmingsplan is gevoegd is uit 2007, dus van voor de Handreiking. De berekeningen daarin zijn niet getoetst door het RIVM. Deze berekeningen moeten opnieuw uit-

gevoerd worden. In het rapport wordt verwezen naar de periode 2003-2006 waarin de gemiddelde stroomsterkte niet is gestegen. Uit gegevens van TenneT blijkt dat "door de liberalisering van de Europese energiemarkt elektriciteit over grotere afstanden wordt getransporteerd en de vraag naar transportcapaciteit toeneemt. In Nederland zal het verbruik van elektriciteit naar verwachting toenemen, onder meer door de opkomst van elektrische en hybride auto's." Hierdoor zal de stroomsterkte in de hoogspanningslijnen toenemen en ook de gemiddelde stroomsterkte zal stijgen.

In de omgeving van een opstijgpunt ontstaat een verhoogd magneetveld. Voor elk mogelijk opstijgpunt moet de gemeente onderzoeken wat de gevolgen zijn voor de omgeving en de specifieke magneetveldzone laten berekenen. Er kan niet worden volstaan met het huidige KEMA-rapport, dat uitgaat van bovengrondse hoogspanningslijnen.

In het bestemmingsplan wordt gesproken van een feitelijke en een theoretische magneetveldzone. Dit is misleidend. In een bestemmingsplan moet de specifieke (door de gemeente theoretische genoemd) magneetveldzone worden opgenomen. Het bestemmingsplan stelt daardoor de situatie rooskleuriger voor dan toegestaan.

- h. Het opnemen van een boven- en een ondergronds tracé in de bestemmingsomschrijving maakt het mogelijk dat wanneer na verkabeling uitbreiding van de transportcapaciteit nodig is, die uitbreiding bovengronds komt, met alle gevolgen voor de magneetveldzones van dien.
- i. In paragraaf 4.1.2 staat dat het bestemmingsplan geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk maakt met uitzondering van het ondergronds brengen van een deel van de bovengrondse hoogspanningslijnen. Hier staat zelfs letterlijk dat het bestemmingsplan niet uitgaat van het verkabelen van het hele tracé.
- j. In 2013 worden de kosten van het verkabelen van het hele tracé geraamd op 10 miljoen, terwijl er slechts 7,8 miljoen beschikbaar is. Daarom is het plan om te beginnen en te stoppen als het geld op is. Vanaf 2017 betaalt het Rijk 75% van de kosten van het verkabelen. De gemeente zou dan maximaal 2,5 miljoen moeten meebetalen. In 2014 starten in plaats van twee jaar later leidt er toe dat de gemeente meer betaalt, investeert in een opstijgpunt dat later weer afgebroken moet worden en een onderlinge strijd in de wijk creëert. Als De Goede Woning een alternatief geboden wordt waardoor het project twee jaar wordt uitgesteld, kan er op een voordeliger manier beter werk geleverd worden. Door nu gedeeltelijk te verkabelen valt het resterende deel waarschijnlijk uit de prioriteitenlijst en is er een grote kans dat verkabeling van het laatste stuk nog heel lang gaat duren. Het is zelfs onzeker of dat resterende deel nog in aanmerking komt voor de regeling van het Rijk omdat tracés korter dan 1 kilometer waarschijnlijk niet onder de regeling gaan vallen. In het bestemmingsplan wordt gesteld dat zodra dat financieel haalbaar is, de opstijpunten worden afgebroken en ook het resterende deel wordt verkabeld. Hoe reëel is dat? De kans op volledige verkabeling wordt kleiner door de hoge kosten van de opstijpunten.
- k. De financiële onderbouwing van het bestemmingsplan is onvoldoende. Opdrachten van de raad aan de wethouder om met zo'n onderbouwing te komen, suggesties om naar goedkopere alternatieven te zoeken, een aanbesteding te doen voor het laatste omstreden stukje et cetera blijven in het duister hangen. Ook wordt niet vermeld dat, op verzoek van onder andere de provincie, er een afspraak loopt om een integrale aanbesteding te doen voor de verkabeling van het hele tracé.
In paragraaf 4.6 van de toelichting staat dat sprake is van een uitvoerbaar initiatief. Er wordt één bedrag genoemd dat verkabelen in twee plangebieden mogelijk moet maken. Er wordt echter niet duidelijk welk bedrag beschikbaar is voor het plangebied van dit bestemmingsplan.
De economische uitvoerbaarheid is mede gebaseerd op een bijdrage van De Goede Woning. Twijfel bestaat over de beschikbaarheid van die bijdrage, mede gezien de starttermijn van de vernieuwing in 2014/2015. Dit is onvoldoende onderbouwd.
In het bestemmingsplan staat dat er geen zicht was op substantiële aanvulling van de middelen door hogere overheden. Door de brief van de minister van Economische Zaken is daar wel degelijk zicht op.
- l. In 2012 is hoogspanningsmast 7 een meter opgehoogd vanwege de toename van de

capaciteit richting industrieterrein Ecofactorij en in 2012 is een vergunning verleend voor mast 6 vanwege toekomstige trekkrachten. Ook nu weer wordt aan de masten gewerkt. Hierdoor wordt de leefomgeving zwaarder belast en de risico's vergroot. Deze aanpassingen doen vermoeden dat dit plan niet zal leiden tot het verkabelen van het hele tracé, hoewel dat wel meerdere malen aan de bewoners van Zuid is toegezegd.

- m. Het is onduidelijk waarop het gebied met de bestemmingen voor de hoogspanning is gebaseerd. Is dat de zakelijk rechtstrook van de netbeheerder of de magneetveldzone? Is de rode lijn in de afbeelding op pagina 52 de grens van de magneetveldzone, het hart van de mast of nog iets anders?
- n. In het bestemmingsplan wordt gesteld dat het gelegitimeerd is dat buurthuis Maasstraat binnen de magneetveldzone blijft liggen omdat het aantal gevoelige bestemmingen in de specifieke magneetveldzone niet toeneemt. Als de opstijgpunten hier komen valt deze situatie onder de nieuwe beleidsregels en klopt de stelling in het bestemmingsplan dat dit niet bezwaarlijk is niet.
- o. De gemeente handelt in strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Op grond van het vertrouwensbeginsel mochten omwonenden er op vertrouwen dat de gemeente een beleidslijn van 8 jaar om tot volledige verkabeling te komen (die in 2008 nog in het ontwerpbestemmingsplan was vastgelegd) niet zou verlaten. Nadat zij moest bezuinigen benaderde de gemeente de gezondheidseffecten en andere onderwerpen op een zodanig andere en niet-zorgvuldige manier dat dit in strijd is met het vertrouwens- en het zorgvuldigheidsbeginsel. Het is in strijd met het motiveringsbeginsel dat de hiervoor genoemde factoren, mogelijkheden en alternatieven niet goed zijn gemotiveerd. Het is in strijd met het gelijkheidsbeginsel dat het noordelijke deel wel en het zuidelijke deel niet wordt verkabeld. Dok Zuid is een bestaande situatie. Daar is dus net zo min een juridische noodzaak voor verkabelen als voor de rest van het tracé. Deze selectieve keuze wordt niet gemotiveerd en is in strijd met het gelijkheidsbeginsel. Het is in strijd met het evenredigheidsbeginsel dat de omwonenden van het zuidelijke deel onevenredig zwaar worden getroffen indien het bestemmingsplan niet zo wordt aangepast dat de volledige verkabeling binnen de door de gemeente beoogde goede ruimtelijke ordening wordt gebracht.
- p. Het bestemmingsplan maakt het niet mogelijk de nu geschrapte nieuwbouw van 140 woningen in het park in de toekomst alsnog te realiseren.
- q. Door het plaatsen van opstijgpunten in de directe omgeving en de recente negatieve publiciteit over dit project daalt de waarde van de woningen van reclamanten drastisch.
- r. In het bestemmingsplan staat dat Wijkraad Zuid goedkeuring heeft verleend aan de gedeeltelijke verkabeling. Dat is opmerkelijk omdat Wijkraad Zuid, op een verzoek van reclamanten en anderen om hun ongenoegen over het gedeeltelijk verkabelen bij de gemeenteraad kenbaar te maken, heeft gezegd zich afzijdig te willen houden van dit onderwerp. Bovendien worden er op 1 juli verkiezingen gehouden voor het wijkraadbestuur. Dat nieuwe bestuur zou ook geconsulteerd moeten worden over dit onderwerp.
- s. Het voorontwerp van het bestemmingsplan lag in 2006 ter inzage, het ontwerp in 2008. Juist deze belangrijkste ontwikkeling in dit bestemmingsplan zou opnieuw onderwerp moeten zijn van algemene publieke consultatie door de gemeenteraad.
- t. De wijkpost Zuid staat nu leeg en wordt niet behandeld in het bestemmingsplan. Wordt dit gebouw gesloopt en krijgt het echt een groenbestemming?

Beoordeling

- a. Wij hebben al vele jaren de wens om Apeldoorn vrij te maken van bovengrondse hoogspanningslijnen. Daarvoor bestaan diverse redenen: de ontsierende effecten van hoogspanningsmasten en kabels, de maatschappelijke onrust over mogelijke gezondheidsrisico's, maar ook de beperkingen die bovengrondse hoogspanningslijnen voor nieuwbouw opleveren. Deze wens is geconcretiseerd door de brief van de staatssecretaris van VROM van 3 oktober 2005 waarin hij de Nederlandse gemeenten adviseerde om bij de vaststelling van nieuwe plannen, zo veel als redelijkerwijs mogelijk

is, te vermijden dat er nieuwe situaties ontstaan waarbij kinderen langdurig verblijven in het gebied rond bovengrondse hoogspanningslijnen waarbinnen het jaargemiddelde magneetveld hoger is dan 0,4 microTesla (μT). Wij hebben in 2007 de intentie uitgesproken om op termijn in heel Apeldoorn de bovengrondse hoogspanningslijnen ondergronds te brengen. Wij hebben toen besloten om de prioriteit te leggen bij Apeldoorn Zuid. Die prioriteit hebben wij daar gelegd om vier redenen:

1. In het Vogelkwartier staan onder de bovengrondse hoogspanningslijnen woningen die in zo slechte staat verkeren dat ze al jaren geleden gesloopt hadden moeten worden en door nieuwbouw vervangen, maar vervangende nieuwbouw is niet mogelijk zolang de hoogspanningslijnen bovengronds zijn.
2. De plannen voor de bouw van dok Zuid waren al heel ver gevorderd. Hier kwam buiten de feitelijke maar binnen de theoretische magneetveldzone van 0,4 μT een gebouw met functies waar kinderen langdurig verblijven.
3. Er was een ver uitgewerkt plan om woningen te bouwen ten zuiden van dok Zuid.
4. In Zuid waren er concrete mogelijkheden voor medefinanciering door de partners in de wijkontwikkelingsopgave: De Goede Woning en de provincie Gelderland.

Kortom: hier waren heel concrete ambities en mogelijkheden die pasten binnen de beleidskaders voor Zuid en de investeringen die De Goede Woning en wij al op zowel fysiek als sociaal gebied hadden gedaan.

In 2009 heeft de gemeenteraad € 5.3 miljoen toegezegd voor het ondergronds brengen van de hoogspanningslijnen door Zuid. Samen met de bijdragen van De Goede Woning en de provincie Gelderland leek er voldoende budget te zijn om de twee hoogspanningslijnen vanaf het 150 kV-station aan de Talingweg over een lengte van ongeveer 3 km ondergronds te brengen tot opstijgpunten gelegen ten zuiden van het Rivierenkwartier. Vervolgens is deze opgave technisch uitgewerkt. In 2010 werd duidelijk dat de technische uitdaging, vooral in het Vogelkwartier, zo groot was dat het beschikbare budget onvoldoende was. In 2011 en de eerste helft van 2012 is gezocht naar mogelijkheden om enerzijds de kosten te verlagen en anderzijds het beschikbare budget te vergroten.

In 2012 hebben wij geconcludeerd dat wij er niet in slaagden het ontstane tekort aan te vullen én dat het ondergronds brengen voor met name de slechte woon- en leefsituatie in de Vogelbuurt niet langer uitgesteld kon worden. In 2012 hebben wij ook maatregelen genomen om de ernstig verslechterde financiële positie van de gemeente weer gezond te maken en om het aanbod van nieuwe woningen in Apeldoorn in evenwicht te brengen met de vraag. Dit heeft geleid tot vergaande bezuinigingen en tot een aangepast woningbouwprogramma. De gemeenteraad heeft als onderdeel daarvan besloten haar bijdrage aan het ondergronds brengen van de hoogspanningslijnen door Zuid te verlagen tot € 3.8 miljoen en in te zetten op een verkort tracé: het ondergronds brengen in het Vogelkwartier en door het park over een zo groot mogelijke lengte, in ieder geval tot een punt voorbij dok Zuid. Ook heeft de raad besloten de 134 woningen die ten zuiden van dok Zuid gebouwd zouden worden, uit het woningbouwprogramma te schrappen. In de maanden daarna hebben de betrokken partners De Goede Woning en de provincie hun bijdragen bestendigd, waarbij zij als uitgangspunt voor hun bijdrage hebben gesteld dat in 2014 daadwerkelijk wordt begonnen met sloop en nieuwbouw in het Vogelkwartier. Daarbij hebben zij de nadrukkelijke wens uitgesproken dat wij de (financiële) mogelijkheden voor het ondergronds brengen van het oorspronkelijke langere tracé blijven onderzoeken. Onze inspanningen om financiële dekking te verkrijgen voor het volledige tracé gaan onverminderd voort.

Wij zijn van mening dat, na jaren van onderzoeken, het verbeteren van de woon- en leefsituatie in het Vogelkwartier niet langer kan worden uitgesteld en dat de hoogspanningslijnen in 2014 ondergronds gebracht moeten worden.

- b. Wij beseffen ons terdege dat de keuze om nu te starten met het deels ondergronds brengen van de hoogspanningslijnen voor een deel van de bewoners van Zuid een grote teleurstelling is. In het Vogelkwartier staan, zoals onder a al gezegd, woningen letterlijk onder de hoogspanningslijnen die in zo slechte staat verkeren dat ze jaren

geleden al hadden moeten worden gesloopt en vervangen door nieuwbouw. Nieuwbouw is niet mogelijk zolang de hoogspanningslijnen bovengronds zijn. In het Rivierenkwartier bevinden de hoogspanningslijnen zich boven openbare ruimte en niet boven de woningen en verkeren de woningen in goede staat. Wij zijn van mening dat dit, nu het budget voorlopig onvoldoende is om de hoogspanningslijnen in heel Zuid ondergronds te brengen, goede en aanvaardbare redenen zijn om juist in het noordelijke deel de hoogspanningslijnen ondergronds te brengen.

- c. Zoals wij al onder a hebben aangegeven heeft de staatssecretaris van VROM in zijn brief van 3 oktober 2005 gemeenten geadviseerd om bij de vaststelling van nieuwe plannen, zo veel als redelijkerwijs mogelijk is, te vermijden dat er nieuwe situaties ontstaan waarbij kinderen langdurig verblijven in het gebied rond bovengrondse hoogspanningslijnen waarbinnen het jaargemiddelde magneetveld hoger is dan $0,4 \mu\text{T}$. De aanleiding voor dit advies was een Engels onderzoek waarbij een licht statistisch verband naar voren is gekomen tussen het langdurig aanwezig zijn van kinderen binnen de $0,4 \mu\text{T}$ magneetveldzone van bovengrondse hoogspanningslijnen en leukemie bij kinderen tussen 0 en 15 jaar. Op 16 april 2013 stuurde de minister van Economische Zaken een brief aan de Tweede Kamer over wonen in de buurt van hoogspanningsverbindingen. In deze brief schrijft de minister: "Er is in Nederland nergens sprake van een onveilige situatie. Vanuit de Europese Unie is een referentiewaarde ten aanzien van de magneetveldsterkte bepaald voor bescherming van burgers. Aan deze referentiewaarden van 100 microTesla wordt in Nederland op alle voor het publiek toegankelijke plaatsen voldaan, dus ook bij (bestaande) hoogspanningsverbindingen. (...) Met dit voorstel [een combinatie van het ondergronds brengen van hoogspanningslijnen en het uitkopen van woningen] komt het kabinet vanaf 2017 tegemoet aan de maatschappelijke wens om ook in bestaande situaties bewoners te ontlasten van hoogspanningsverbindingen." Wij onderschrijven deze redenering ten aanzien van veiligheids- en gezondheidsaspecten en betreuren het dat er mogelijk, mede op basis van eerdere uitspraken over dit ingewikkelde onderwerp, angst bij bewoners is ontstaan.
- d. Hoewel het bedoelde alternatief buiten het plangebied van dit bestemmingsplan valt en daarom hier minder relevant is, merken wij er het volgende over op. Voor de nieuwbouw in het Vogelkwartier is in overleg tussen De Goede Woning, bewoners en gemeente een verkaveling gemaakt. Uitgangspunten voor deze verkaveling zijn dat er een stedenbouwkundige situatie moet ontstaan die goed aansluit bij die in de omliggende omgeving, dat er ongeveer evenveel woningen worden gebouwd als er gesloopt zullen worden, dat de woningen grotendeels van hetzelfde type zijn als de te slopen woningen en dat alle bewoners, zo zij dat willen, kunnen terugkeren in de eigen woonomgeving. Wij hebben in een eerder stadium al bekeken of het mogelijk is het ondergrondse tracé in de verkaveling van het Vogelkwartier op te nemen. Naar aanleiding van de oproepen van de raad, provinciale staten en reclamanten hebben wij dat nogmaals onder de loep genomen. Om kosten te kunnen besparen moeten de kabels op de reguliere diepte gelegd worden. Samen met onze keuze om ook bij het ondergrondse tracé ter plaatse van gevoelige objecten en bestemmingen de $0,4 \mu\text{T}$ magneetveldzone van de ondergrondse lijn aan te houden leidt dat er toe dat er bij dit alternatief in de verkaveling van het Vogelkwartier een strook van ongeveer 30 meter breed onbebouwd moet blijven. Die keuze bepaalt ook de ligging van het ondergrondse tracé ten opzichte van de particuliere woningen aan de Talingweg en in de zuidoosthoek van het terrein van het onderstation.

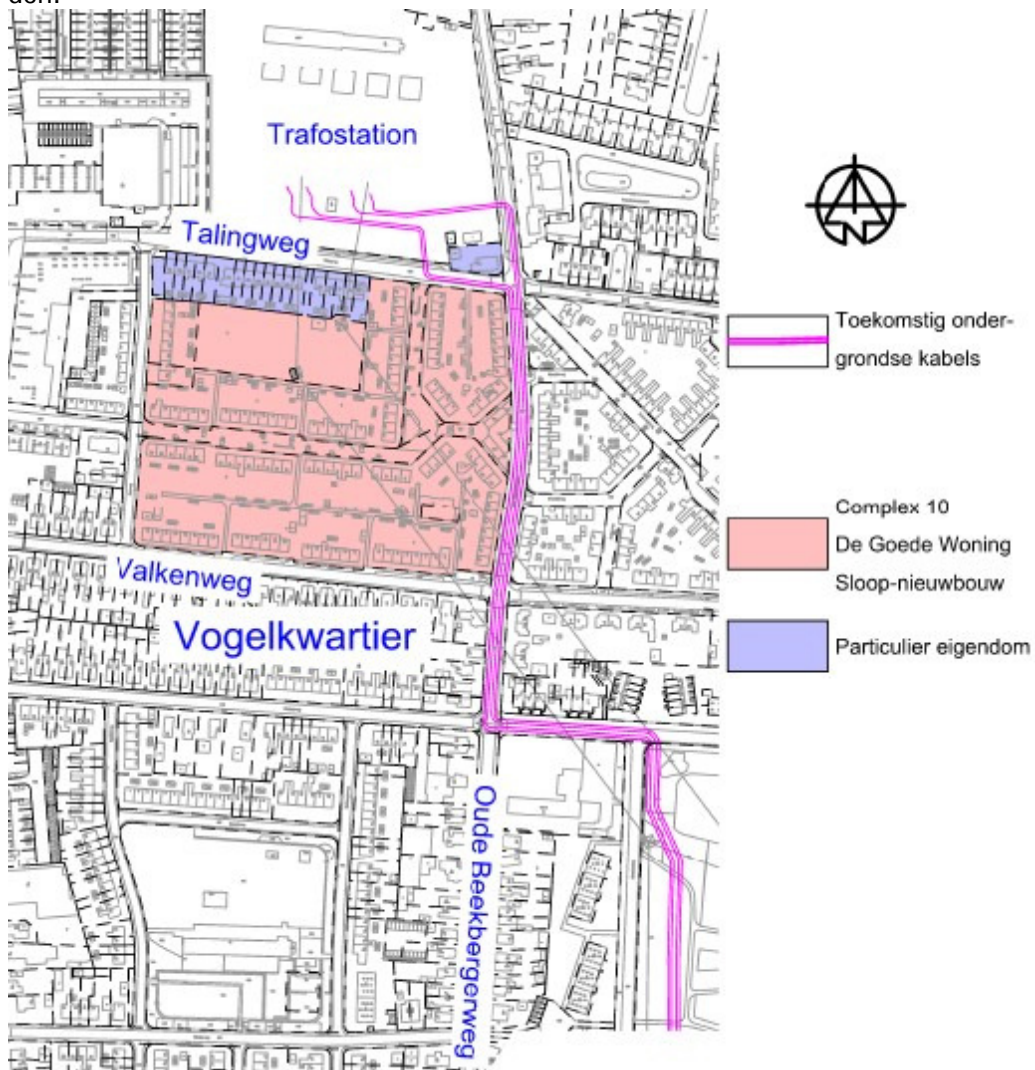
Uit de uitgevoerde interne analyse trekken wij de volgende conclusies:

1. Er wordt niet aan de uitgangspunten voor de verkaveling voldaan: er kunnen minder woningen worden gebouwd dan er gesloopt worden waardoor niet alle bewoners een terugkeergarantie gegeven kan worden, of er moeten veel meer andere woningtypen worden gebouwd die niet in de stedenbouwkundige opzet van de omgeving passen.
2. Het door de verkaveling leiden van het ondergrondse tracé leidt mogelijk tot aantasting van de eigendom van particuliere eigenaren aan de Talingweg die niet horen tot het sloop/nieuwbouwproject. Hiervoor zouden de betreffende eigendom-

men moeten worden aangekocht.

3. Ook bij deze verkaveling moet voor een deel de dure variant van kabels onder de wegen (in combinatie met het riool) worden toegepast. Dit geldt voor het traject ten zuiden van de nieuw te bouwen woningen tot aan het park, dus in Oude Beekbergerweg (vanaf de Valkenweg) en Ruys de Beerenbrouckstraat.
4. Het geldende bestemmingsplan maakt het ondergronds brengen van de hoogspanningslijnen ter plaatse van de te slopen woningen niet mogelijk. Daarvoor is het nodig dat voorafgaand aan het ondergronds brengen een nieuw bestemmingsplan voor het Vogelkwartier wordt vastgesteld en dat maakt starten met het ondergronds brengen van de hoogspanningslijnen in 2014 onmogelijk.
5. De bijdrage van € 2.5 miljoen die De Goede Woning voor het ondergronds brengen van de hoogspanningslijnen heeft toegezegd, is gerelateerd aan de sloop/nieuwbouw in het Vogelkwartier. Wanneer er door de aanpassing van de verkaveling die reclamanten voorstellen minder woningen gebouwd kunnen worden dan er gesloopt worden, is het mogelijk dat de bijdrage van De Goede Woning in gevaar komt.

In de volgende afbeelding zijn weergegeven het geplande tracé voor het ondergronds brengen van de hoogspanningskabels onder de wegen tussen onderstation en park, het sloop/nieuwbouwdeel in het Vogelkwartier en de particuliere eigendommen. Te zien is dat ook bij opnemen van het ondergrondse tracé in de verkaveling voor het sloop/nieuwbouwdeel nog een deel van het tracé onder de wegen gelegd moet worden en dat er particuliere eigendommen zijn waarmee rekening gehouden moet worden.

Uit dit alles concluderen wij dat door de hoogspanningslijnen op te nemen in de verkaveling voor het Vogelkwartier er geen sprake meer is van een haalbaar en samenhangend plan. Wij verwachten dan ook niet dat door het uitvoeren van dit alternatief in plaats van de kabels vanaf het onderstation tot aan het park onder de weg te leggen, het bedrag van € 3 miljoen dat nog nodig is om het volledige tracé ondergronds te kunnen brengen, kan worden bespaard. Het door reclamanten voorgestelde alternatief hebben wij dus al eerder bekeken en nu nog eens onder de loep genomen. Daarom kiezen wij er voor om de hoogspanningslijnen vanaf het onderstation aan de Talingweg tot aan het park onder de wegen te leggen en niet de verkaveling van het sloop/nieuwbouwdeel in het Vogelkwartier aan te passen.

- e. Het bedrag van € 7,8 miljoen dat uiteindelijk beschikbaar is, is in ieder geval voldoende voor het ondergronds brengen van beide hoogspanningslijnen van het onderstation aan de Talingweg tot een punt ten zuiden van dok Zuid. Het bestemmingsplan moet het ondergronds brengen van dat tracé en het handhaven van het resterende bovengrondse deel dus mogelijk maken. Wij blijven er echter nadrukkelijk naar streven om een zo lang mogelijk en liefst het totale tracé ondergronds te brengen. Financieel kan dit mogelijk worden wanneer de aanbesteding van het ondergronds brengen goedkoper uitvalt waardoor de hoogspanningslijnen over een grotere lengte ondergronds gebracht kunnen worden en/of door aanvullend budget te verkrijgen. Onze inspanningen om de ontbrekende miljoenen te vinden gaan onverminderd door en de mogelijkheden om het langere tracé alsnog te realiseren zijn op basis van de brief van 16 april jl. over verkabeling en uitkoop in relatie tot hoogspanningsverbindingen van de minister van Economische Zaken, waarin een rijksbijdrage van 75% van de kosten van het ondergronds brengen wordt genoemd, verder toegenomen. In het geval het mogelijk blijkt om een grotere lengte ondergronds te brengen willen wij dat zo snel mogelijk kunnen doen, dus zonder dat daarvoor nog een bestemmingsplanprocedure gevoerd moet worden. Daarvoor is het noodzakelijk dat het onderhavige bestemmingsplan al voorziet in een ondergronds tracé over de hele lengte van het plangebied. Dit in combinatie met de noodzaak die wij hiervoor al hebben beschreven om al in 2014 tot uitvoering over te gaan maakt dat wij er voor kiezen om nu met dit bestemmingsplan zowel het korte als het lange tracé mogelijk te maken, en ook varianten daartussenin. Wij realiseren ons dat deze keuze geen volledige zekerheid geeft. Toch vinden wij dit aanvaardbaar, vooral ook omdat dit bestemmingsplan het ondergronds brengen van het volledige tracé mogelijk maakt, hetgeen de uitdrukkelijke wens van de reclamanten is. De mening dat hierdoor geen sprake is van een zorgvuldige ruimtelijke ordening en een integrale afweging delen wij niet. Wij hebben wel degelijk een integrale afweging gemaakt, maar die heeft geleid tot een andere prioriteitstelling dan reclamanten wensen.

Daar waar de hoogspanningskabels weer boven de grond komen is een opstijgpunt nodig. Dat is het geval wanneer de overgang van ondergronds naar bovengronds net ten zuiden van dok Zuid komt, maar ook wanneer dat ten zuiden van de Zwaanspreng het geval is. Een opstijgpunt is een juk van 22 meter breed dat de kabels ondersteunt in hun opgeleiding naar de volgende hoogspanningsmast. Voor de jukken en de bovengronds komende kabels geldt rijksregelgeving voor de veiligheid. Daaraan zal worden voldaan. Zo'n juk is daarmee net zo veilig als de bestaande masten. De keuze voor de locatie staat overigens los van de veiligheid: waar een opstijgpunt ook komt gelden dezelfde veiligheidseisen. Afhankelijk van het aanbestedingsresultaat komt bij het verkorte tracé het opstijgpunt in de lijn Kattenberg-Apeldoorn net ten zuiden van dok Zuid dan wel net ten zuiden van buurthuis Maasstraat en in de lijn Apeldoorn-Woudhuis ten zuiden van de Maasstraat dan wel in mast 6. Omdat het noodzakelijk is om in 2014 met het ondergronds brengen te starten en er in ieder geval budget is voor het verkorte tracé tot een punt ten zuiden van dok Zuid maar bij alle partijen de uitdrukkelijke wens bestaat om zoveel mogelijk meters ondergronds te brengen, bij voorkeur tot voorbij de Zwaanspreng, hebben wij er voor gekozen om de locaties van de opstijpunten in het bestemmingsplan niet vast te leggen. De opstijpunten kunnen overal in de vlakken met de bestemming 'Leiding - Hoogspanningsverbinding' komen. Dit geeft de benodigde flexibiliteit om op een andere financiële si-

tuatie in te spelen. Overigens is dit geen ongebruikelijke wijze van bestemmen: ook de locaties van de hoogspanningsmasten leggen wij niet in bestemmingsplannen vast. Wij realiseren ons terdege dat dit voor omwonenden onzekerheid geeft, maar wij vinden dat het belang van snelheid ten behoeve van de bewoners van het Vogelkwartier en het belang van flexibiliteit om snel op toekomstige kansen in te kunnen spelen in dit geval zwaarder wegen dan het belang van omwonenden bij volledige zekerheid.

Op de magneetveldzone van de opstijgpunten gaan wij in de beantwoording onder g in. Voetbalcourt, crossbaan en voetbalveldjes zijn geen gevoelige functies als bedoeld in het VROM-advies uit 2005, zoals de minister van VROM met haar brief van 4 november 2008 nog expliciet heeft verduidelijkt.

Wij onderkennen dat op de plek van de opstijgpunten de beleving van het park mogelijk negatief beïnvloed wordt. Hier staat tegenover dat er in het hele park in ieder geval zeven masten zullen verdwijnen. Ook het gebied aan de zuidooststrand van het park waar de gesloopte scholen stonden en 134 woningen gepland waren, wordt groen ingericht en wordt aan het park toegevoegd. Tot slot is één van de mogelijkheden in de lijn Apeldoorn-Woudhuis dat de kabels in een bestaande mast worden opgeleid waardoor daar geen juk nodig is. Ook deze mogelijkheid met minder impact op het park wordt momenteel onderzocht. Op basis van deze feiten zijn wij stellig van mening dat er geen sprake is van aantasting van de groene long in Zuid en dat de kwaliteit en toekomstwaarde van het park niet afnemen maar juist toenemen.

- f. Wij hebben de uitdrukkelijke wens om én in 2014 de kabels daadwerkelijk ondergronds te brengen voor de zeer noodzakelijke sloop en nieuwbouw in het Vogelkwartier én anderzijds voldoende flexibiliteit te hebben bij technische uitwerking en – bij het beschikbaar komen van extra middelen – toch het langere tracé te kunnen realiseren. Dit maakt het noodzakelijk om, zoals onder e al beschreven, in een deel van het plangebied zowel een bestemming voor een ondergrondse hoogspanningslijn als een bestemming voor een bovengrondse hoogspanningslijn op te nemen. Aanbesteding in één deel bij het in één keer kunnen realiseren van het volledige tracé of in twee delen wanneer enige tijd later voldoende middelen zijn gevonden kan niet plaatsvinden zonder de garantie dat het bestemmingsplan het volledige ondergrondse tracé dan wel de opstijgpunten mogelijk maakt. Dit is omdat de continuïteit van de stroomlevering gegarandeerd moet kunnen worden door een begin- en een eindpunt op te nemen. Door de benodigde voorbereidingstijd en de daarbij horende procedures is vaststellen van dit bestemmingsplan voor het zomerreces van 2014 noodzakelijk. Pas nadat er zicht is op het daadwerkelijke ondergronds brengen van de hoogspanningslijnen kan ook het bestemmingsplan voor de nieuwbouw in het Vogelkwartier worden gestart. Voor dit bestemmingsplan moet ook de reguliere bestemmingsplanprocedure worden gevoerd met een doorlooptijd van zo'n 9 maanden tot een jaar. In deze periode moeten ook de huidige bewoners van de te slopen woningen tijdelijk elders worden gehuisvest en moet het sociaal plan ten behoeve van de huurders worden vastgesteld en uitgevoerd, hetgeen een wettelijke looptijd van een jaar heeft. Ook om de daadwerkelijke sloop en nieuwbouw in het Vogelkwartier eind 2014 te kunnen starten is het noodzakelijk dat het onderhavige bestemmingsplan voor het zomerreces van 2013 is vastgesteld.

Met zijn brief van 16 april 2013 heeft de minister van Economische Zaken een voorstel naar de Tweede Kamer gestuurd voor een verkabelingsprogramma en uitkoopregeling. Het voorstel voor het verkabelingsprogramma voorziet in een bijdrage van het Rijk aan de kosten van het ondergronds brengen van hoogspanningslijnen. In het voorstel zal het verkabelingsprogramma in 2017 starten en in 15 jaar afgerond moeten zijn. Dat is niet op tijd om in 2014 met de uitvoering te kunnen starten.

- g. In de toelichting op het bestemmingsplan zijn wij ingegaan op het onderwerp elektromagnetische straling. Bij de toelichting hebben wij als bijlage het Kema-rapport uit 2007 gevoegd, waarin de feitelijke en de theoretische contouren van de bestaande bovengrondse hoogspanningslijnen in beeld zijn gebracht. Dit rapport diende als onderbouwing voor de in het ontwerpbestemmingsplan van 2008 gekozen situering van dok Zuid en de grondgebonden woningen ten zuiden van dok Zuid, dus ten behoeve

van een nieuwe situatie. Dok Zuid is inmiddels gerealiseerd en is daarmee een bestaande situatie geworden. De grondgebonden woningen zijn uit het bestemmingsplan geschrapt. Voor de magneetveldzone van ondergrondse hoogspanningskabels gelden geen wettelijke regels of richtlijnen. Om deze redenen is het in het kader van dit bestemmingsplan niet nodig om onderzoek naar die magneetveldzone uit te voeren. Hoewel er dus geen wettelijke plicht en ook geen richtlijnen bestaan voor het aanhouden van afstanden tussen gevoelige objecten en *ondergrondse* hoogspanningslijnen, kiezen wij er voor om ter plaatse van gevoelige objecten en bestemmingen toch de $0,4 \mu\text{T}$ magneetveldzone van de ondergrondse lijn aan te houden. Het bestemmingsplan hebben wij dan ook zo ingericht dat de kabels alleen op een zodanige plaats ondergronds kunnen worden gelegd dat de magneetveldzone op de dichtst bij het ondergrondse tracé gelegen perceels- en bestemmingsgrenzen van de woningen en andere gevoelige functies lager is dan $0,4 \mu\text{T}$. Daar waar de hoogspanningslijnen bovengronds verder lopen is weer sprake van een bestaande situatie. Dit betreft immers een wijziging aan een bestaande lijn waardoor het aantal gevoelige bestemmingen in de specifieke zone niet toeneemt, dat wordt als bestaande situatie beschouwd, en daar geldt het voorzorgsbeginsel niet, aldus het advies van de staatssecretaris van VROM uit 2005, herhaald in de brief van de minister van VROM van 4 november 2008 waarin het advies van 3 oktober 2005 is verduidelijkt. Desalniettemin hanteren wij en TenneT als uitgangspunt dat de *opstijgpunten* zo zullen worden vormgegeven en technisch ontworpen dat de daadwerkelijke magneetveldzone in de omgeving van het opstijgpunt ter plaatse van de gevoelige functies waar kinderen langdurig verblijven (woningen, scholen, kinderopvang en dergelijke) niet hoger zal zijn dan $0,4 \mu\text{T}$. Aangezien voor het bovengrondse deel geldt dat het bestaande hoogspanningslijnen zijn, zien wij geen aanleiding om verder onderzoek naar de magneetveldzones uit te laten voeren. Feitelijk was het niet nodig om het KEMA-rapport bij dit bestemmingsplan te voegen maar omwille van de transparantie van informatie hebben wij dat toch gedaan. Overigens hebben wij in het bestemmingsplan niet gesteld dat onduidelijk is welke rekenmethodiek moet worden toegepast. In de toelichting op het bestemmingsplan hebben wij zowel de feitelijke als de theoretische ofwel specifieke magneetveldzone genoemd. Dat hebben wij alleen gedaan om het onderscheid tussen beiden duidelijk te maken, niet om de situatie rooskleuriger of negatiever voor te stellen.

Het is niet nodig om in het bestemmingsplan een magneetveldzone voor hoogspanningslijnen op te nemen. Dat geldt zowel voor de theoretische of specifieke als voor de feitelijke magneetveldzone. In een bestemmingsplan kunnen alleen zaken en onderwerpen worden opgenomen die iets regelen: welke vormen van gebruik zijn toegestaan en waar gebouwd mag worden. De omvang van het vlak met de bestemming Leiding - Hoogspanning bepaalt waar hoogspanningskabels ondergronds mogen worden gelegd; ook geldt hier met het oog op veiligheid en doelmatig functioneren van de leiding een verbod op het zonder vergunning uitvoeren van bepaalde werken en werkzaamheden. De omvang van het vlak met de bestemming Leiding - Hoogspanningsverbinding bepaalt waar bovengrondse hoogspanningslijnen zijn toegestaan. De breedte van dit vlak wordt bepaald door de zakelijk-rechtstrook van de leidingbeheerder. Het opnemen van een vlak met de bestemming Leiding - Hoogspanningsverbinding ter grootte van de theoretische oftewel specifieke magneetveldzone heeft geen betekenis: buiten de zakelijk-rechtstrook zou die bestemming niet iets verbieden of juist mogelijk maken wat zonder die bestemming juist wel of juist niet mogelijk zou zijn. Daarbij komt nog dat die zone buiten het plangebied van het onderhavige bestemmingsplan zou vallen. Uiteraard moet de gemeenteraad er bij de vaststelling van het bestemmingsplan wel voor zorgen dat het bestemmingsplan geen nieuwe gevoelige functies in de magneetveldzone mogelijk maakt. Dat is in dit bestemmingsplan ook het geval.

- h. Wij hebben in een deel van het plangebied zowel de bestemming Leiding - Hoogspanning (voor een ondergrondse hoogspanningslijn) als de bestemming Leiding - Hoogspanningsverbinding (voor een bovengrondse hoogspanningslijn) opgenomen. Dit hebben wij gedaan om voldoende flexibiliteit bij de uitwerking van het onder-

grondse tracé te houden. Het is zeker niet de bedoeling om na het ondergronds brengen van de hoogspanningskabels in de toekomst weer een bovengrondse hoogspanningslijn op te richten. Om dat duidelijk te maken komen wij tegemoet aan deze zienswijze door een wijzigingsbevoegdheid aan de bestemming Leiding - Hoogspanningsverbinding toe te voegen. Deze wijzigingsbevoegdheid maakt het mogelijk om, na de realisatie van het ondergrondse tracé, de bestemming voor het dan niet meer aanwezige deel van de bovengrondse lijnen te verwijderen. Ook aan de bestemming Leiding - Hoogspanning hebben wij een wijzigingsbevoegdheid toegevoegd. Op dit moment staat nog niet vast waar het ondergrondse tracé exact zal lopen. Daarom hebben wij daarvoor een bredere zone opgenomen dan uiteindelijk nodig zal zijn. Met de wijzigingsbevoegdheid kan het dan niet meer benodigde deel van de zone worden verwijderd. Daarmee wordt dan ook een kleiner deel van het park belast met het verbod op het zonder vergunning uitvoeren van bepaalde werken en werkzaamheden.

- i. Het was zeker niet onze bedoeling om met de betreffende passage aan te geven dat wij er niet naar streven om de hoogspanningslijnen over het volledige tracé door Zuid ondergronds te brengen. Om misverstanden te voorkomen hebben wij de bewuste tekst in paragraaf 4.1.2 van de toelichting op het bestemmingsplan aangepast. Er staat nu: "Dit bestemmingsplan is conserverend van aard en maakt geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk, met uitzondering van het (geheel of gedeeltelijk) ondergronds brengen van de bovengrondse hoogspanningslijnen." De corresponderende tekst in andere paragrafen hebben wij op vergelijkbare wijze aangepast.
- j. Met zijn hiervoor al besproken brief van 16 april 2013 heeft de minister van Economische Zaken een voorstel naar de Tweede Kamer gestuurd voor een verkabelingsprogramma en uitkoopregeling. Het voorstel voor het verkabelingsprogramma voorziet in een rijksbijdrage van 75% van de kosten van het ondergronds brengen van hoogspanningslijnen. In het voorstel zal het verkabelingsprogramma in 2017 starten en in 15 jaar afgerond moeten zijn. Dan staat, anders dan reclamanten wellicht menen, niet vast dat Apeldoorn Zuid direct in 2017 aan de beurt zal zijn. De periode tot 2017 duurt bovendien langer dan de door reclamanten genoemde twee jaar. Zoals wij onder a en b van deze nota al hebben beschreven vinden wij het niet aanvaardbaar om de sloop en vervangende nieuwbouw van de woningen in het Vogelkwartier nog langer uit te stellen. Daarom kiezen wij er voor om nu te starten en met het nu zeker beschikbare budget een zo lang mogelijk deel van het tracé ondergronds te brengen. De zorg dat met deze keuze het Rivierenkwartier niet meer aan de beurt zal komen delen wij niet. Met TenneT werken wij nu ook het zuidelijke deel verder uit en dat deel nemen wij ook op in de aanbesteding. Daarnaast vergroot de brief van de minister van Economische Zaken de mogelijkheden tot het ondergronds brengen van de hoogspanningslijnen, niet alleen voor het Rivierenkwartier maar ook voor alle overige gebieden in Apeldoorn waar bovengrondse hoogspanningslijnen zijn. Deze opgave gaat onverminderd voort, maar biedt vooralsnog onvoldoende garantie om te rechtvaardigen dat het korte tracé opnieuw in de wacht wordt gezet. Wanneer onze inspanningen om aanvullende middelen te verkrijgen voor het volledige tracé niet vóór aanvang van de werkzaamheden resultaat opleveren nemen wij de extra kosten van de bouw en latere sloop van de opstijpunten voor lief.
- k. Zoals wij hiervoor al hebben beschreven is het alternatief om het ondergrondse tracé in de verkaveling van het Vogelkwartier op te nemen niet haalbaar en zou dit niet voldoende geld besparen om daarmee het volledige tracé ondergronds te kunnen brengen. Wij zien vooral mogelijkheden in het goedkoper dan geraamd aanbesteden en het vinden van aanvullende geldbronnen. De aanbesteding zal bestaan uit meerdere varianten. Eén van die varianten is het ondergronds brengen van de hoogspanningslijnen over het volledige tracé, een andere variant is de aanbesteding in twee delen: het verkorte noordelijke tracé en daarna het zuidelijke tracé. In de toelichting op het bestemmingsplan wordt inderdaad één bedrag genoemd dat beschikbaar is voor het ondergronds brengen van de hoogspanningslijnen terwijl de werkzaamheden in twee plangebieden zullen worden uitgevoerd, ook bij het verkorte tracé. De kosten voor het deel van de werkzaamheden die in het plangebied van dit bestemmingsplan worden uitgevoerd bedragen circa € 3.5 miljoen. Naar aanleiding

van deze zienswijze is dit in de toelichting aangevuld.

Wij twijfelen er niet aan dat De Goede Woning de toezegging om een bijdrage in de kosten te leveren gestand zal doen. Bij die toezegging heeft De Goede Woning rekening gehouden met start van de werkzaamheden (ondergronds brengen van de hoogspanningslijnen én de sloop en vervolgens nieuwbouw in het Vogelkwartier) in 2014. Zoals wij onder d al hebben gezegd is de toegezegde bijdrage van De Goede Woning gekoppeld aan de sloop/nieuwbouw in het Vogelkwartier. Wanneer de verkaveling in het Vogelkwartier weer ter discussie wordt gesteld is het wél mogelijk dat de toezegging van De Goede Woning in gevaar komt.

Wij hebben het ontwerp van het bestemmingsplan op 11 april 2013 ter inzage gelegd. De brief van de minister van Economische Zaken dateert van 16 april 2013. In het ontwerp-bestemmingsplan konden wij daar geen rekening mee houden. Er ontstaat nu meer zicht op aanvullende financiering door hogere overheden, maar zekerheid daarover bestaat nog niet. Op basis van de brief van de minister onderzoeken wij nu al de mogelijkheden en kansen die dit voor Apeldoorn biedt.

- l. Werkzaamheden aan masten en kabels die de laatste tijd zijn uitgevoerd en in de komende tijd wellicht nog zullen worden uitgevoerd zijn nodig voor het reguliere onderhoud en de instandhouding van het hoogspanningsnet. Het betreft hier immers een net voor de levering van elektriciteit, niet alleen voor Apeldoorn maar ook voor andere delen van Nederland, waarvan de veiligheid en de continuïteit te allen tijde gegarandeerd moeten kunnen worden. Beleid van de netbeheerder is dat dit onderhoud niet wordt gestaakt, ook niet als het ondergronds brengen van de hoogspanningslijnen ophanden is. Recent is bijvoorbeeld de normering voor de hoogte van de lijnen ten opzichte van het gebruik van de onder de lijnen liggende ruimte aangescherpt. Als gevolg daarvan zijn in 2012 masten opgehoogd en verzaagd en zijn vervolgens de kabels aangetrokken en opnieuw afgespannen.
- m. De breedte van het vlak met de bestemming Leiding - Hoogspanningsverbinding (voor de bovengrondse hoogspanningslijnen) is gebaseerd op de zakelijk-rechtstroom van de netbeheerder van 22,5 meter ter weerszijden van het hart van de hoogspanningsverbinding. De breedte van het vlak met de bestemming Leiding - Hoogspanning (voor de ondergrondse hoogspanningslijnen) is gebaseerd op ons uitgangspunt dat, hoewel daarvoor geen wettelijke plicht bestaat en er ook geen richtlijnen bestaan voor het aanhouden van afstanden tussen gevoelige objecten en *ondergrondse* hoogspanningslijnen, daar waar de hoogspanningslijnen ondergronds worden gebracht, ter plaatse van gevoelige objecten en bestemmingen de 0,4 μ T magneetveldzone van de ondergrondse lijn wordt gerespecteerd. De grens van het vlak met de bestemming Leiding - Hoogspanning hebben wij derhalve zodanig gelegd dat, wanneer de kabels ter plaatse van die grens ondergronds zouden worden gelegd, de magneetveldzone op de dichtst bij het ondergrondse tracé gelegen perceels- en bestemmingsgrenzen van de woningen en andere gevoelige functies lager is dan 0,4 μ T. Zoals staat in de tekst die direct voor de bedoelde afbeeldingen is opgenomen, is op de afbeeldingen de ligging van de dubbelbestemmingen Leiding - Hoogspanning (ondergronds tracé) en Leiding - Hoogspanningsverbinding (bovengronds tracé) aangegeven. De rode lijnen op die afbeeldingen geven de bestemmingsgrenzen van die bestemmingsvlakken aan.
- n. In de bestaande situatie met bovengrondse hoogspanningslijnen ligt buurthuis Maasstraat binnen de feitelijke en de theoretische magneetveldzones van de westelijke lijn. Bij realisering van het verkorte tracé komt de westelijke ondergrondse hoogspanningslijn direct ten zuiden van dok Zuid bovengronds en wordt vanaf daar opgeleid naar de mast direct oostelijk van het buurthuis. Dit betreft een wijziging aan een bestaande lijn waardoor het aantal gevoelige bestemmingen in de specifieke zone niet toeneemt, is daarmee niet bezwaarlijk en wordt als bestaande situatie beschouwd, aldus het advies van de staatssecretaris van VROM uit 2005, herhaald in de brief van de minister van VROM van 4 november 2008 waarin het advies van 3 oktober 2005 is verduidelijkt. Door het ondergronds brengen van een groot deel van de hoogspanningslijnen neemt het aantal gevoelige bestemmingen in de specifieke zone zelfs significant af. Wanneer het toch lukt het lange tracé te realiseren, de uitdrukke-

lijke wens van alle betrokken partijen, komt ook buurthuis Maasstraat buiten de magneetveldzones van de dan ondergrondse hoogspanningslijnen te liggen.

- o. Hoe vervelend wij dat ook vinden: er zijn omstandigheden waaronder het niet mogelijk is om in het verleden gemaakte keuzes te handhaven. In dit geval waren forse bezuinigingen op de gemeentefinanciën onvermijdelijk en heeft de gemeenteraad besloten het budget voor het ondergronds brengen van de hoogspanningslijnen te verlagen. In de toelichting op het ontwerpbestemmingsplan uit 2008 stond overigens alleen de intentie vermeld om op termijn alle bovengrondse hoogspanningslijnen in Apeldoorn ondergronds te brengen; in het bestemmingsplan waren de bovengrondse hoogspanningslijnen nog steeds positief bestemd.

Wij zijn van mening dat wij de gemaakte keuzen in het bestemmingsplan voldoende hebben gemotiveerd, een motivering die wij in deze nota nog uitvoerig hebben aangevuld. Duidelijk is dat deze motivering een andere keuze onderbouwt dan de keuze waar reclamanten op rekenden.

Het gelijkheidsbeginsel gaat uit van het gelijk behandelen van gelijke gevallen. Wij zijn van mening dat hier geen sprake is van volledig gelijke gevallen. In het Vogelkwartier staan letterlijk onder de hoogspanningslijnen woningen die in zo slechte staat verkeren dat ze jaren geleden al hadden moeten worden gesloopt en vervangen door nieuwbouw. Nieuwbouw is hier niet mogelijk zolang de hoogspanningslijnen bovengronds zijn. In het Rivierenkwartier bevinden de hoogspanningslijnen zich boven openbare ruimte en niet boven de woningen en verkeren de woningen in goede staat. Overigens spraken wij in 2007 de intentie uit om in *heel* Apeldoorn de hoogspanningslijnen ondergronds te brengen. Ook in andere delen van Apeldoorn dan Zuid lukt dat nu niet. Dok Zuid is een bestaande situatie. Juridisch is daar inderdaad geen noodzaak om de hoogspanningslijnen ondergronds te brengen. Ten minste tot een punt ten zuiden van dok Zuid is wel een grote stap in de opgave om de hoogspanningslijnen over een zo groot mogelijke lengte ondergronds te brengen.

Wij delen niet de mening dat de omwonenden in het zuidelijke deel onevenredig worden getroffen als het bestemmingsplan niet zo wordt aangepast dat de volledige verkabeling binnen de door de gemeente beoogde goede ruimtelijke ordening wordt gebracht. Het bestemmingsplan maakt het in ieder geval mogelijk de hoogspanningslijnen over het volledige tracé ondergronds te brengen. Tegemoetkomen aan de zienswijzen én vasthouden aan de start van de werkzaamheden in 2014 zou betekenen dat wij het bestemmingsplan zo zouden moeten aanpassen dat het alleen het ondergrondse traject dat nu volledig zeker is, mogelijk maakt en dat wij voor het resterende gebied alleen de bestaande bestemming Leiding - Hoogspanningsverbinding zouden kunnen opnemen. Dit geeft voor ons onvoldoende flexibiliteit om op toekomstige kansen in te spelen en is, zo nemen wij aan, ook niet wat reclamanten voor ogen staat.

- p. In het eind 2012 vastgestelde Woningbouwprogramma 2010-2029 is geconstateerd dat er minder vraag naar woningen is dan was voorzien. Daarom is er een fors aantal woningen uit het programma geschrapt, waaronder de door reclamant bedoelde circa 134 woningen aan de zuid-ostrand van het Zuiderpark. Omdat er geen beleidsmatige ruimte meer is voor deze woningen en ze ook economisch niet meer uitvoerbaar zijn, zijn deze woningen niet meer in het bestemmingsplan opgenomen. De stelling van reclamant is correct.
- q. Wij verwachten niet dat het plaatsen van opstijppunten in het park zal leiden tot waardevermindering van de omringende woningen. Het plaatsen van hoogspanningsmasten was daar immers ook al mogelijk. Desalniettemin merken wij hierover het volgende op. Iedere belanghebbende die meent schade te lijden door de bepalingen van een bestemmingsplan kan, op grond van artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening, een verzoek om tegemoetkoming in planschade indienen bij burgemeester en wethouders. Daarna zal door een onafhankelijke instantie worden beoordeeld of er sprake is van schade en zo ja, of deze redelijkerwijs niet of niet geheel ten laste van de verzoeker behoort te blijven. Dit oordeel kan overigens pas worden gegeven nadat het bestemmingsplan rechtskracht heeft verkregen.
- r. Aanvankelijk heeft Wijkraad Zuid inderdaad gezegd zich afzijdig te willen houden van

het onderwerp ondergronds brengen van de hoogspanningslijnen. Tijdens de politieke markt van 14 maart 2013 heeft de wijkraad echter een verklaring afgegeven. Daarin heeft de wijkraad gezegd steeds te hebben gehoopt dat het mogelijk zou zijn om het hele traject ondergronds te brengen, maar nu dit (nog) niet haalbaar is, dit geen reden te vinden voor verder uitstel. De wijkraad vindt het van belang dat de sloop en nieuwbouw in het Vogelkwartier nu snel kan starten omdat de bouwplannen al jaren klaarliggen en de bewoners in zeer slechte huizen wonen, al jaren aan het lijntje worden gehouden en nu graag willen weten waar ze aan toe zijn. De wijkraad is het er van harte mee eens als tijdens de uitvoering van het project een manier wordt gevonden om het hele traject ondergronds te brengen, zolang dat de uitvoering van het nu voorliggende (verkorte) traject maar niet opnieuw vertraagt. Op deze verklaring is de passage in paragraaf 4.5.1 van de toelichting op het bestemmingsplan gebaseerd waar staat: "De wijkraad ondersteunt het op korte termijn uitvoeren van het verkorte tracé voor het ondergronds brengen van de hoogspanningslijnen en de daarop volgende sloop-nieuwbouw in de Vogelbuurt."

De wijze waarop wij de dorps- en wijkraden consulteren is vastgelegd in diverse verordeningen en afspraken, waaronder de Verordening Dorps- en Wijkraden. Gebruikelijk is dat wij daarbij overleggen met het bestuur van de betreffende dorps- of wijkraad. Dat bestuur wordt op een bepaald moment vertegenwoordigd door de personen die dan bestuurslid zijn. Dat er op 1 juli verkiezingen zijn voor het wijkraadbestuur en dat er daarna mogelijk nieuwe bestuursleden zijn is voor ons geen aanleiding om het gevoerde overleg dan over te doen. Uiteraard zullen wij ook na 1 juli het overleg met de wijkraad over dit onderwerp voortzetten, ongeacht of er dan nieuwe bestuursleden zijn of dat de oude leden bestuurslid blijven.

- s. Wij zijn het er mee eens dat het ondergronds brengen van de hoogspanningslijnen onderwerp moet zijn van algemene publieke consultatie en van besluitvorming door de gemeenteraad. Dat is ook de reden waarom wij nu het bestemmingsplan opnieuw als ontwerp ter inzage hebben gelegd en er niet voor hebben gekozen om het ontwerpbestemmingsplan uit 2008 aan te passen en aan de gemeenteraad aan te bieden voor een gewijzigde vaststelling. Het (nieuwe) ontwerpbestemmingsplan heeft gedurende zes weken ter inzage gelegen. Deze terinzagelegging hebben wij op de wettelijk voorgeschreven wijze aangekondigd met een publicatie in het huis-aan-huisblad Apeldoorns Stadsblad, op onze website en in de Staatscourant. Daarnaast hebben wij in een ruim gebied in en om het plangebied aan meer dan 4.000 adressen een brief gestuurd met een beschrijving van het bestemmingsplan, een aankondiging van de terinzagelegging en een beschrijving van de wijze waarop op het bestemmingsplan gereageerd kon worden. Op 14 mei hebben wij een informatiebijeenkomst gehouden over het bestemmingsplan en over de hoogspanning. Daarin is veel informatie gedeeld en zijn met veel omwonenden persoonlijke gesprekken gevoerd. Op 30 mei heeft een hoorzitting plaatsgevonden waar de indieners van zienswijzen hun zienswijzen tegenover leden van de gemeenteraad konden toelichten. De volgende stap is dat leden van de gemeenteraad het vast te stellen bestemmingsplan bespreken tijdens de politieke markt, waar indieners van zienswijzen nogmaals hun zienswijzen én de voorgestelde beantwoording van die zienswijzen kunnen toelichten. Daarna neemt de gemeenteraad een besluit over de vaststelling van het bestemmingsplan. Algemene publieke consultatie en besluitvorming door de gemeenteraad vinden derhalve plaats.
- t. De wijkpost Zuid staat inderdaad leeg. Het gebouw zal worden gesloopt en er komt op termijn nieuwbouw voor een andere functie. Deze ontwikkeling is echter nog niet zo concreet dat deze meegenomen kon worden in dit bestemmingsplan. Daarvoor zal te zijner tijd een afzonderlijke bestemmingsplanprocedure worden gevoerd. Dit is nu in de toelichting op het bestemmingsplan toegevoegd.

Conclusie

Aan de zienswijzen is tegemoet gekomen door het toevoegen van wijzigingsbevoegdheden aan de bestemmingen Leiding - Hoogspanning en Leiding - Hoogspanningsverbinding

en door op diverse plaatsen de toelichting aan te vullen.

3.2 [...]

Datum zienswijze

De zienswijze is digitaal ingediend op 14 mei 2013.

Inhoud van de zienswijze

- a. Pal tegenover het perceel van reclamante, Oude Beekbergerweg 282, heeft de gemeente in het verleden met een vrijstelling een speellandschap in het park aangelegd. Het terras van de woning ligt aan de kant van de Oude Beekbergerweg. In het nu nog geldende bestemmingsplan heeft de grond tegenover de woning van reclamante de bestemming Plantsoen/openbaar groen. Nabij de Mendelssohnlaan is expliciet de bestemming Speelsterrein opgenomen. Het nieuwe bestemmingsplan maakt in vergelijking met het oude meer activiteiten mogelijk, die onevenredig nadelig zijn voor reclamante's woon- en leefomgeving. Reclamante verwijst naar de VNG-brochure Bedrijven en milieuzonering waarin afstanden voor elkaar 'bijtende' bestemmingen zijn opgenomen, waarbij in dit geval met name het aspect geluid van belang is. Reclamante vraagt zich af of de indicatieve afstanden worden gehaald. Het nieuwe bestemmingsplan maakt de aantasting van reclamante's privacy en geluids- en verkeersoverlast door bezoekers van het speellandschap definitief. Reclamante verzoekt een zodanige bestemming tegenover haar woning te leggen dat er alleen groen mag worden aangebracht.
- b. Bij vaststelling van het nieuwe bestemmingsplan zal de waarde van de woning van reclamante verminderen en zal haar wooncomfort definitief worden aangetast. Dan zal er sprake zijn van planschade. Reclamante kondigt nu al aan in dat geval een verzoek om vergoeding van die schade in te dienen.
- c. Reclamante heeft bezwaar tegen het plan om de hoogspanningsmasten tegenover haar woning niet onder de grond te brengen.

Beoordeling

- a. Wij hebben inderdaad enige jaren geleden aan de kant van de Oude Beekbergerweg een speellandschap in het Zuiderpark aangelegd. Het klopt dat de grond tegenover het perceel van reclamante op grond van het nu nog geldende Uitbreidingsplan in onderdelen Wormen B de bestemming 'Openbaar groen of plantsoen' heeft en dat dat plan ook speelterreinen aanwijst. Het uitbreidingsplan maakt het evenwel niet onmogelijk om op (andere) grond met de bestemming 'Openbaar groen of plantsoen' speeltoestellen te plaatsen. Wij vinden dit een goede locatie voor een speellandschap: hier is ruimte en bovendien is er vanuit de woningen aan de Oude Beekbergerweg zicht op het speellandschap, wat de veiligheid bevordert. De mening dat dit onevenredig nadelig is voor de leef- en woonomgeving van reclamante delen wij niet. De afstand tussen het perceel van reclamante en het park, oftewel de bestemming 'Groen', bedraagt zo'n 15 meter en de afstand van de dichtstbijzijnde gevel van de woning van reclamante tot het park is ruim 18 meter; de afstand tot het speellandschap is nog groter. Wij zijn van mening dat die afstand groot genoeg is om geen onevenredige privacyinbreuk en geluidsoverlast op te leveren. Reclamante verwijst naar de VNG-brochure Bedrijven en milieuzonering. Onder milieuzonering wordt verstaan het aanbrengen van een voldoende ruimtelijke scheiding tussen milieubelastende bedrijven of inrichtingen enerzijds en milieugevoelige functies als wonen en recreëren anderzijds. Een speelsterrein in een park is geen functie die in de VNG-brochure is opgenomen of waar deze voor bedoeld is.

Wij zien niet in dat het speellandschap en het nieuwe bestemmingsplan zorgen voor verkeersoverlast. De kinderen die in het park gaan spelen zullen vooral lopend of per

- fiets komen en niet met de auto.
- b. Wij verwachten niet dat de gekozen bestemming Groen en het speellandschap zal leiden tot waardevermindering van de woning van reclamante. Zeker niet omdat het geldende uitbreidingsplan in onderdelen al hetzelfde mogelijk maakte. Toch merken wij hierover het volgende op. Iedere belanghebbende die meent schade te lijden door de bepalingen van een bestemmingsplan kan, op grond van artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening, een verzoek om tegemoetkoming in planschade indienen bij burgemeester en wethouders. Daarna zal door een onafhankelijke instantie worden beoordeeld of er sprake is van schade en zo ja, of deze redelijkerwijs niet of niet geheel ten laste van de verzoeker behoort te blijven. Dit oordeel kan overigens pas worden gegeven nadat het bestemmingsplan rechtskracht heeft verkregen.
 - c. Hiervoor verwijzen wij naar de beoordeling en de beantwoording van de zienswijzen onder 3.1.

Conclusie

Aan de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen.

3.3 [...]

Datum zienswijze

De zienswijze is ingediend bij brief van 21 mei 2013.

Inhoud van de zienswijze

Reclamante beschikt sinds 1979 over een legale uitrit over het pad naast haar woning op het perceel Oude Beekbergerweg 175-2. Bij brief van 30 juni 2005 heeft de gemeente toegezegd dit pad als snippergroen aan haar te zullen verkopen. Dit zou kunnen nadat de bestaande scholen zouden zijn afgebroken omdat de schooljeugd dan geen gebruik meer zou maken van het pad. Inmiddels zijn de scholen afgebroken. De gemeente heeft geen contact met reclamante opgenomen. In het bestemmingsplan is het pad ingetekend. Reclamante wil graag weten wat de stand van zaken is.

Beoordeling

Reclamante's zienswijze betreft het deel van het pad dat op de luchtfoto met rode lijn is gemarkeerd (perceel reclamante en haar burens met groene lijn aangegeven).

In het ontwerpbestemmingsplan heeft het pad de bestemming Groen, net als de rest van het park. Deze bestemming maakt ontsluitingswegen voor gemotoriseerd verkeer niet mogelijk. Het is niet de bedoeling geweest om het gebruik van het pad als ontsluitingsweg voor de percelen van reclamante en haar burens weg te bestemmen of te beëindigen. Aan de zienswijze komen wij tegemoet door aan de bestemming Groen van het pad de aanduiding 'ontsluiting' toe te voegen en in de regels te bepalen dat de grond met die aanduiding als ontsluitingsweg gebruikt mag worden. Op korte termijn zal contact met reclamante opgenomen worden over de verkoop van het pad.

<p>Ontwerpbestemmingsplan Zuiderpark en omgeving, pad heeft bestemming Groen (pad met rode lijn gemarkeerd)</p>	<p>Aanpassing naar aanleiding van zienswijze reclamante: aanduiding 'ontsluiting' toegevoegd</p>

Conclusie

Aan de zienswijze is tegemoet gekomen door aan de bestemming Groen ter plaatse van het ontsluitingspad de aanduiding 'ontsluiting' toe te voegen en in de regels te bepalen dat ter plaatse van die aanduiding een ontsluitingsweg is toegelaten.

4 Ambtshalve wijzigingen

De volgende ambtshalve wijzigingen zijn in het plan aangebracht:

1. In het ontwerpbestemmingsplan werd uitgegaan van de verwachting dat als de hoogspanningslijnen over het volledige tracé ondergronds worden gebracht, beide lijnen samen aan de oostzijde door het Rivierenkwartier zouden worden geleid, door de groenstrook tussen Schiestraat en Vliststraat. Daarom is de grens van de bestemming Leiding - Hoogspanning (de bestemming voor het ondergrondse deel) aan de zuidoostzijde op de grens van het plangebied aan de Rijnstraat gelegd. Een van de varianten voor het verkorte tracé is dat de westelijke lijn (Kattenberg-Apeldoorn) tot de laatste mast voor de Rijnstraat ondergronds blijft en in die mast wordt opgeleid naar het bovengrondse tracé. In het laatste stuk tussen die mast en de Rijnstraat/plangrens zou geen ondergrondse hoogspanningslijn komen. Daarom is de grens van de bestemming Leiding - Hoogspanning aan de zuidwestzijde tot net ten zuiden van de betreffende mast gelegd en niet doorgetrokken tot de Rijnstraat/plangrens. Bij de verdere uitwerking is gebleken dat het technisch haalbaar is en ook kostenbesparend om, indien het volledige ondergrondse tracé kan worden ge-

realiseerd, de lijn Kattenberg-Apeldoorn juist aan de westzijde ondergronds door te trekken via de groenstrook en vijver tussen Oude Beekbergerweg en Schiestraat. Daarom is ook op deze plaats de grens van de bestemming Leiding - Hoogspanning op de Rijnstraat en de plangrens gelegd.

2. In het ontwerpbestemmingsplan stond in de bouwregels van artikel 11 Leiding - Hoogspanningsverbinding dat, in afwijking van de andere ter plaatse voorkomende bestemmingen, uitsluitend bouwwerken ten dienste van de hoogspanningsverbinding zijn toegelaten. Om alle twijfel over welke bouwwerken dan zijn toegestaan uit te sluiten is daar aan toegevoegd: "waaronder in ieder geval begrepen hoogspanningsmasten, bouwwerken ten behoeve van de opgeleiding van hoogspanningskabels en terreinafscheidingen".
3. De vijver in het noordelijke deel van het park had in het ontwerpbestemmingsplan de bestemming Groen. Deze bestemming staat weliswaar vijvers, watergangen en overige waterhuishoudkundige voorzieningen toe, maar deze vijver heeft een zodanige omvang dat de bestemming Water meer op zijn plaats is. Op de *plankaart* is de bestemming van de vijver gewijzigd in de bestemming Water. Aan de *regels* is artikel 8 Water toegevoegd; de daaropvolgende artikelen zijn hernummerd.

